

Høring - forslag til ny forskrift om gebyr for overtredelse av yrkestransportlova og forslag til endringer i yrkestransportforskriften.

1. Innledning

Samferdselsdepartementet gjorde framlegg om diverse lovendringer i Ot.prp. nr. 60 (2008-2009) Om endringer i yrkestransportlova og jernbaneloven (tilsette sine rettar ved bruk av konkurranse i kollektivtransporten o.a.). Endringene ble vedtatt i samsvar med forslagene, jf, lov 19. juni 2009 nr. 108 om endringer i yrkestransportlova og jernbaneloven. I forbindelse med disse lovendringene er det behov for å gjøre endringer i forskrift 26. mars 2003 nr. 401 om yrkestransport innenlands med motorvogn og fartøy (heretter yrkestransportforskriften). Ny § 40a i yrkestransportlova gav Samferdselsdepartementet hjemmel til å gi forskrift om gebyr for brudd på yrkestransportlova § 38, noe som er omtalt under punkt 5 i Ot.prp. nr. 60 (2008-2009). I tillegg har det kommet en ny forskrift 10. januar 2009 nr. 1226 om krav til taksametre og da foreslås det å endre yrkestransportforskriften § 48 slik at, dersom løyvemyndighetene bestemmer at motorvogn som nyttes i drosjetransport skal være utstyrt med taksameter, så skal dette taksameteret være godkjent etter forskrift om krav til taksametre.

Etter endringsloven av 19. juni 2009 nr. 108 følger det av § 8, annet ledd i yrkestransportloven og § 8 g), første ledd i jernbaneloven at reglene om virksomhetsovertagelse i arbeidsmiljølovens §§ 16-2 til 16-7 gjelder tilsvarende ved bruk av konkurranse. Det følger videre av yrkestransportlovens § 8, femte ledd og jern banelovens § 8 g), fjerde ledd at den som får kontrakt/løyve etter konkurranse er forpliktet til å tilby de ansatte lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn det som følger av landsomfattende tariffavtale eller det som er normalt for vedkommende sted og yrke. Forskrift 26. mars 2003 nr. 26 om anbud i lokal rutetransport (gitt med hjemmel i yrkestransportloven) § 4 tredje ledd inneholder bestemmelser om at det ved konkurranseutsetting kan stilles krav om fortrinnsrett for operativt personell ved nyansettelse hos ny leverandør etter anbudsoverdragelse. I samme forskrift § 4, fjerde ledd er det og stilt krav om lønns- og arbeidsvilkår for operativt personell. Begge disse bestemmelsene er blitt overflødige ved endringen i yrkestransportlova § 8.

I forbindelse med gjennomføring av forordning nr. 1370/2007/EF (kollektivtransportforordningen) vil man i nær fremtid fremme forslag til Stortinget om endringer i yrkestransportloven og jernbaneloven. Disse endringene vil i sin tur kreve endringer i forskrift om anbud i lokal rutetransport. Departementet vil i denne sammenheng foreta en samlet gjennomgang av denne forskriften. På denne bakgrunn vil en derfor ikke fremme forslag om oppheving av de to nevnte bestemmelser som er blitt overflødig av den foretatte lovendring.

Med dette fremmes det nå forslag til endringer i yrkestransportforskriften og forslag til ny forskrift om gebyr for overtredelse av yrkestransportlova § 38.

2. Forslag til endringer i yrkestransportforskriften

2.1 Forslag til endringer i § 1 første ledd a og § 2 første ledd a

Etter yrkestransportlova § 5 er det løyveplikt for godstransport med motorvogn med en tillatt totalvekt som Samferdselsdepartementet fastsetter. Vektgrensen er fastsatt i yrkestransportforskriften § 2 første ledd bokstav a, jf også § 1 første ledd bokstav a). Ordlyden i yrkestransportlova § 5 er endret, jf, lov 19. juni 2009 nr. 108 om endringer i yrkestransportlova og jernbaneloven, slik at samlet totalvekt av motorvogn og tilhenger vil være avgjørende for løyveplikt. Det vil si at en trekkbil med tillatt totalvekt på opptil 3500 kg som drar en tilhenger, for eksempel varebiler med tilhenger, vil være omfattet av løyveplikten. Lovendringen i yrkestransportlova § 5 medfører at man er nødt til å presisere ordlyden i yrkestransportforskriften § 1 første ledd bokstav a) om definisjoner og yrkestransportforskriften § 2 første ledd bokstav a om løyve, slik at det blir sammenheng mellom lov og forskrift i forhold til løyveplikt og vektgrense.

Det foreslås at § 1 første ledd bokstav a) skal lyde:

Løyve for godstransport, løyve som gir innehaveren rett til å drive godstransport med motorvogn *eller motorvogn med tilhenger* med tillatt totalvekt over 3500 kg,

Det foreslås at § 2 første ledd bokstav a) skal lyde:

Godstransport med motorvogn *eller motorvogn med tilhenger* med tillatt totalvekt over 3500 kg, eller

2.2 Forslag om oppheving av § 13 tredje ledd

Yrkestransportlova § 16 angir de tilfeller der transport kan drives uten løyve. Lovens § 16 (4) er vedtatt opphevet, slik at motorvogn som blir benyttet til egentransport ikke lengre trenger å medbringe en egentransporterklæring. Det foreslås at yrkestransportforskriften § 13 tredje ledd også oppheves, da det ikke lengre er nødvendig med en egentransporterklæring som skal fremvises ved kontroll. Det bør merkes at kjøretøy som brukes til egentransport fremdeles må

inneha kopi av leie eller leasingavtale som fremvises ved kontroll, dersom kjøretøyet ikke er registrert på den som driver egentransport.

2.3 Forslag til endring i § 48 fjerde ledd første setning

Det er kommet en ny forskrift om krav til taksametre, av 10. januar 2009 nr. 1226, som trådte i kraft 1. januar 2010. Forskriften fastsetter krav til installasjon og bruk av taksametre og gir utfyllende regler om kontroll og godkjenning ved installasjon og bruk. Yrkestransportforskriftens § 48 fjerde ledd omhandler taksameter, kommunikasjonsutstyr og annet spesialutstyr. Det foreslås at dersom løyvemyndighetene bestemmer at motorvogn som nyttes i drosjetransport skal være utstyrt med taksameter, så skal dette taksameteret være godkjent etter forskrift om krav til taksametre.

Det foreslås at § 48 fjerde ledd første setning skal lyde:

Løyvemyndigheten kan bestemme at motorvogn som nyttes i drosjetransport skal være utstyrt med *godkjent taksameter, samt kommunikasjonsutstyr eller annet spesialutstyr.*

3. Forslag til ny forskrift om gebyr for overtredelser av yrkestransportlova § 38

3.1 Innledning

Ved lovendring av 19. juni 2009 nr. 108 ble det tilføyet en ny § 40a i yrkestransportlova. § 40a gir hjemmel for å ilegge gebyr for overtredelse av yrkestransportlova § 38, og Samferdselsdepartementet kan i forskrift gi nærmere regler om fastsetting og gjennomføring av pålegg om overtredelsesgebyr. I denne høringen vil vi foreslå å gi gebyr for manglende løyvedokument.

Bakgrunnen for tilføyelsen av ny § 40a i yrkestransportlova er grundig omtalt i Ot.prp. nr. 60 (2008-2009). I hovedtrekk er tilføyelsen av § 40a begrunnet med at sanksjonsmulighetene for brudd på yrkestransportloven har vært tilbakekall av løyve etter § 29, bruksforbud etter § 40 eller straff etter § 41. For mindre alvorlige brudd er disse sanksjonene ikke alltid egnet og man ønsket å få muligheten til å gi gebyr slik at reaksjonene ved lovbrudd står mer i samsvar med selve lovbruddet. I Ot.prp. nr. 60 er det også vist til NOU 2003:15 "Fra bot til bedring" der man ønsker et mer nyansert og effektivt sanksjonssystem med mindre bruk av straff.

I proposisjonen vises det også til at det vil være naturlig å skille mellom graden av alvor i lovbruddet, der man skiller mellom brudd som er knyttet til selve løyveplikten og vilkår for løyvedriften på den ene siden og brudd på yrkestransportlova § 38 om plikt til å ha med seg visse legitimasjoner og

dokumenter på den andre siden. Brudd på plikt til å ha med seg dokumenter og legitimasjoner under transporten er ofte rene forglemmelser og det kan da være rimelig å reagere med et overtredelsesgebyr. For eksempel er manglende løyvedokument, en mangel på legitimasjon og ikke nødvendigvis en mangel på rett til å utføre løyvepliktig transport. Ved å kunne gi gebyr for manglende løyvedokument er dette et tilbud om å gjøre opp for seg på stedet, for et enkelt konstaterbart forhold. Dersom det er andre forhold i kontrollen og andre typer overtredelser i tillegg til manglende legitimasjon, må kontrollmyndigheten vurdere om det er hensiktsmessig å reagere med gebyr eller om alle forhold skal anmeldes med sikte på en mulig etterfølgende straffesak. Brudd som er knyttet til selve løyveplikten vil fremdeles kunne sanksjoneres etter yrkestransportlova § 40 og 41.

Det finnes tilsvarende ordninger med overtredelsesgebyr i vegtrafikklovgivningen, bl.a. forskrift 17. september 1993 nr. 855 om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen, forskrift 17. desember 1971. Nr. 1 om gebyr for overlastning og forskrift 7. mai 1999 nr. 437 om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr. Særlig forskrift om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen kan sammenlignes med dette forslaget til forskrift ved at det ilegges gebyr dersom man har glemt førerkort, vognkort, bilbelte osv. I forskrift om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen er det føreren av kjøretøyet som kan bli ilagt gebyr. I denne forskriften foreslås det at man kan ilagge foretak gebyr fordi man ønsker å ansvarliggjøre de som driver næringen, nemlig løyvehaverne, noe som vil bli nærmere redegjort for nedenfor.

3.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for motorvogn som brukes til løyvepliktig transport og den vil gjelde for både person- og godstransport. Forskriften omfatter ikke egentransport og dette på grunn av at man har vedtatt å fjerne kravet til egentransporterklæringen i yrkestransportlova § 16 (4). Forskriften omfatter heller ikke transport med fartøy.

Til § 2 Legitimasjoner

For motorvogn som driver løyvepliktig transport må man under transporten være utstyrt med løyvedokument i original, mens rutetransport i tillegg må medbringe en bekreftet kopi av ruteløyvedokumentet. I Ot.prp. nr. 60 (2008-2009) vises det til at både forsettlig og uaktsomme brudd på § 38 vil kunne føre til gebyr. Ileggelse av gebyr må være forbeholdt de tilfellene hvor kontrollmyndighetene med enkle midler kan avgjøre om et forhold er i orden. Det vil være tilstrekkelig for kontrolløren å slå fast at løyvedokumentene ikke følger med i kjøretøyet. Skyldkravet om uaktsomhet vil i de fleste praktiske situasjoner være oppfylt. Kontrollmyndighetene kan slå opp i løyveregisteret for

å se om transportøren innehar løyve slik at det er kun den manglende legitimasjonen som det ilegges gebyr for. Brudd på selve løyveplikten, for eksempel at foretaket ikke innehar løyve, skal sanksjoneres etter de andre midlene man har til rådighet.

Det er flere andre dokumenter som skal være med i kjøretøyet under transport. Blant annet kjøreseddel og leie eller leasingavtale dersom kjøretøyet ikke eies av løyvehaver. Når det gjelder kjøreseddel er ikke dette tatt med som en overtredelse som kan avgjøres med gebyr, fordi det pr i dag ikke finnes et sentralt kjøreseddelregister. Kontrollmyndighetene kan derfor ikke sjekke ute på veien om vedkommende faktisk innehar kjøreseddel. Når det gjelder manglende leie eller leasingkontrakt er det forhold som krever mer undersøkelse for å se om det er andre underliggende forhold som ligger til grunn, for eksempel ugyldige leie eller leasingkontrakter eller lignende. I disse tilfellene vil det være vanskelig for kontrolløren å skille mellom retten til å drive transport og legitimasjon for retten. Her vil det være de andre sanksjonsmidlene etter yrkestransportlova som må tas i bruk.

Til § 3 Myndighet

Det er politiet og Statens vegvesen som har myndighet til å ilegge gebyr. Kontroll av løyvedokument foregår i hovedsak ute på veien og det er politiet og Statens vegvesens kontrollører som i dag har kontroll på vegen.

Til § 4 Gebyr

Paragrafen fastlegger gebyrplikt dersom motorvognen mangler løyvedokumentet under transporten. Gebyrets størrelse er foreslått å være kr. 2500. Beløpet er noe høyere enn det er etter for eksempel forskrift 17. september 1993 nr. 855 om gebyr for visse overtredelser etter vegtrafikklovgivningen, om gebyr for glemt førerkort og lignende, der gebyret varierer fra kr. 500 til kr. 1500. I dette forslaget til ny forskrift om gebyr, er det løyvehaver som er pliktsubjekt og vil således være en profesjonell aktør og da kan det forsvares at gebyret er noe høyere enn det vil være for tilfeller der sjåføren er ansvarlig alene, se nedenfor under punkt 5. Vi ber om at høringsinstansene særlig vurderer størrelsen på gebyret.

Til § 5 Ansvar for betaling av gebyr og tilleggsgebyr

Yrkestransportlova § 40a gir hjemmel til å gi foretak overtredelsesgebyr etter § 38. Drift av løyvepliktig virksomhet kan være organisert på ulikt måter, alt fra enkeltmannsforetak til store selskaper. Det foreslås her at løyvehaver, uavhengig av organisasjonsform, er ansvarlig for at gebyret blir betalt. For at formålet med gebyr skal kunne oppnås er det viktig at gebyr kan gis på stedet uten å adressere

dette til en enkelt person. Bakgrunnen for forslaget er at det er løyvehaver som har ansvaret for at vilkårene for å inneha løyve er oppfylt. Man ønsker her å få fram at det er den som er ansvarlig for den løyvepliktige virksomheten også er ansvarlig for at løyvedokumentet er med i motorvognen. Det kan anføres her at sjåføren også bør ha et ansvar for at løyvedokumentet er med i bilen. Dette på grunn av at sjåføren har ansvar for andre dokumenter som skal være med i kjøretøyet, blant annet førerkort og vognkort, og det kan da synes naturlig at sjåføren også har i alle fall et medansvar for at løyvedokumentet er med i kjøretøyet. Her kan det tenkes forskjellige løsninger og vi ber høringsinstansene særlig kommentere hvem som skal være ansvarlig for betaling av gebyr.

I ny § 40a i yrkestransportlova er det listet opp de ulike formene for hva som menes med foretak og vil ikke bli gjentatt i dette forslaget til forskrift om gebyr.

Frist for å betale overtredelsesgebyr er satt til 4 uker i samsvar med Ot.prp. nr. 60 (2008-2009). Det framkommer av yrkestransportlova § 40 a nr. 3 at endelig vedtak er tvangsgrunnlag for utlegg.

Til § 6 Tilleggsgebyr

Denne paragrafen inneholder bestemmelse om tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyret ikke betales innen fristen og hvem gebyret tilfaller.

Til § 7 Renter

Her er det tatt med en bestemmelse om at dersom gebyret ikke betales ved forfall, skal det kunne kreves renter av gebyr og tilleggsgebyr etter forsinkelsesrenteloven.

Til § 8 Klage

Det forutsettes i Ot.prp. nr 60 (2008-2009) at vedtak om gebyr kan påklages etter vanlige forvaltningsrettslige regler. Det vil si at forvaltningslovens bestemmelser gjelder fullt ut. For vedtak truffet av Statens vegvesen foreslås det at Vegdirektoratet klageinstans og for vedtak truffet av politiet er Politidirektoratet klageinstans. Til orientering er klageordningen etter de andre gebyrforskriftene på vegtrafikkområdet annerledes, for eksempel forskrift om overlastgebyr, forskrift om parkering, forskrift om visse overtredelser etter vegtrafikklovgivningen. I disse forskriftene påklages vedtak etter vegtrafikkloven § 38 og klagen går til tingretten for behandling. Det kan vurderes om man på et senere tidspunkt går inn for en slik løsning for denne forskriften, slik at gebyrsaker i forhold til vegtrafikk behandles likt med samme klageinstans.

Til § 9 Ikraftredelse

Det planlegges at forskriften vil tre i kraft 1. oktober 2010.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Som nevnt i Ot.prp. nr 60 (2008-2009), vil det å innføre gebyr for manglende løyvedokument være arbeidsbesparende for kontrollmyndighetene ved at de slipper å skrive rapporter, meldinger og lignende. Overtredelsesgebyr avgjøres på stedet og det skal heller ikke registreres i bøtere registeret eller strafferegistrert.

Det vil kunne påregnes noe mer administrativt arbeid hos Vegdirektoratet og Politidirektoratet, uten at dette kan tallfestes, i og med at de vil behandle eventuelle klager om illeggelse av gebyr. På den annen side vil man ikke få oppfølging av rapporter og anmeldelser av overtredelser som tidligere for de forhold som avgjøres ved gebyr, slik at den totale arbeidsbelastningen ikke blir vesentlig større.